

Brug af tolk kræver gensidig tillid og respekt

Af provst og ledende beredskabspræst Ulla Thorbjørn Hansen

Oversættelse af prædikener kan ses som en naturlig følge af et ønske om at give alle en mulighed for at forstå, hvad der bliver sagt, men et lovkrav om oversættelse af alle prædikener er ikke løsningen på et problem, der handler om at få styr på de såkaldte ”hadprædikanter”.

Som ung teologistuderende var jeg bosat i Sydney, Australien. Jeg kom regelmæssigt til gudstjeneste i Den Danske kirke i Sydney og blev engageret i menighedsrådsarbejdet i kirken. Den daværende præst i kirken bad mig om at prædike ved nogle af gudstjenesterne, og jeg fik besked på, at prædikenen skulle foregå på både dansk og engelsk.

Jeg fik altså til opgave at oversætte mine prædikener til engelsk. Og det faldt mig ikke ind at protestere. For det var jo blot et udtryk for, at menigheden gerne ville have mulighed for, at andre end ”indfødte danskere” skulle kunne være med til gudstjenesterne og være i stand til at forstå, hvad der blev sagt. Et helt legitimt og ganske fromt ønske, som må være helt i tråd med enhver prædikants ønske om at gøre sig forståelig for dem, der er mødt op til en gudstjeneste.

Der blev p.g.a. oversættelsen af prædiken tale om et inkluderende og meningsfuldt fællesskab for alle deltagende, også de ægtefæller eller børn af danskere bosat i Sydney, som måske kun så småt var begyndt at lære dansk.

Noget lignende gjorde sig gældende da jeg i 2012 var udsendt til Afghanistan som feltpræst. Nogle bosniske soldater begyndte at deltage i mine gudstjenester. De forstod ikke dansk, men de gav udtryk for, at de kunne følge med i liturgien, og de var glade for at være med. Det varede dog ikke længe, før jeg begyndte at oversætte mine prædikener til engelsk, så de havde en mulighed for at følge med på et sprog, som de kunne forstå.

I en årrække stod jeg for engelske gudstjenester i Roskilde Domkirke. Gudstjenesterne blev gennemført på engelsk – og både salmer, læsninger og prædiken foregik på engelsk. Jeg sørgede samtidig for, at det hele blev oversat til dansk, således at de danskere eller andre, som ønskede at deltage i gudstjenesterne, men som ikke var skrappe til engelsk, eller andre som måske gerne ville lære dansk, ville kunne følge med på dansk.

Et ønske om oversættelse af prædikener har altså et andet aspekt end kontrol, der er tale om et fællesskabs aspekt og et kulturelt forståelsesaspekt, som kan være med til at styrke samfundets sammenhængskraft: ”tak om I vil oversætte jeres prædikener til dansk eller engelsk! Vi vil gerne have mulighed for at forstå, hvad der bliver sagt”.

Ved en af gudstjenesterne i Roskilde Domkirke var der folk fra 12 forskellige nationaliteter til stede. Gudstjenesterne var tænkt som et tilbud til de engelsktalende kirkegængere – udenlandske studerende, ansatte på ambassader, flygtning eller medborgere som har valgt at bosætte sig i Danmark i kortere eller længere tid

Da jeg på et tidspunkt erfarede, at der kom en del til gudstjenesterne, der ikke kunne engelsk og kun lidt dansk, indgik jeg bl.a. et samarbejde med en dygtig tolk, der kunne tale farsi. Det er ikke lige meget, hvem man får til at tolke. Den, der skal tolke, skal have en vis forståelse, interesse og indsigt i emnet, der bliver talt om.

Et lovkrav om oversættelse af prædikener er med andre ord ikke løsningen på et problem, der går på en frygt for indhold af prædikenen. For, med mindre oversættelsen sker på stedet, og man kan være sikker på at tolken møder op som aftalt, og at det hele bliver oversat korrekt, så vil en efterfølgende oversættelse af en i forvejen forberedt og nedskrevet prædiken ikke give et retvisende billede af, hvad der rent faktisk blev forkyndt under gudstjenesten. Man kan jo som prædikant holde sig mere eller mindre til sit manuskript. Ligesom man som tolk i en bestemt situation kan tolke mere eller mindre af dét, som bliver sagt (enten med vilje – eller fordi man ikke er dygtig nok). Brug af tolk kræver gensidig tillid og respekt.